

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.411.002.01.2017
R/17/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50
lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	R/17/001 – Wykonywanie obowiązków przez kuratorów sądowych ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Krzysztof Całka, doradca ekonomiczny <i>upoważnienie do kontroli nr LWR/68/2017 z dnia 9 marca 2017 r.</i> 2. Jakub Mucha, specjalista kontroli państwowej <i>upoważnienie do kontroli nr LWR/69/2017 z dnia 9 marca 2017 r.</i> 3. Grzegorz Fikus, specjalista kontroli państwowej <i>upoważnienie do kontroli nr LWR/70/2017 z dnia 9 marca 2017 r.</i> <i>(dowód: akta kontroli str. 1-6)</i>
Jednostka kontrolowana	Sąd Okręgowy w Opolu, Plac Ignacego Daszyńskiego 1, 45-064 Opole (dalej także: Sąd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jerzy Połukord, Prezes Sądu Okręgowego w Opolu ² (dalej także: Prezes Sądu) <i>(dowód: akta kontroli str. 7)</i>

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Kurator Okręgowy Sądu Okręgowego w Opolu⁴ (dalej także: Kurator Okręgowy) prawidłowo wykonywał zadania związane z funkcjonowaniem kuratorskiej służby sądowej w okręgu, w tym ze sprawowaniem właściwego nadzoru nad jej działaniami.

Dla realizacji tych zadań zapewniono w Sądzie Okręgowym właściwe warunki pracy, niezbędny sprzęt biurowy, a także komputerowy.

Kurator Okręgowy wykonywał obowiązki przy pomocy dwóch Zastępców, właściwych odpowiednio do spraw karnych oraz rodzinnych i nieletnich, co umożliwiało sprawną realizację zadań.

W ramach realizowanych czynności Kurator Okręgowy wraz z zastępcami sprawowali aktywny nadzór, polegający w szczególności na przeprowadzaniu wizytacji i lustracji w zespołach kuratorskiej służby sądowej w okręgu, a także w ośrodkach kuratorskich.

Obowiązki o charakterze administracyjnym i sprawozdawczym były wykonywane przez Kuratora Okręgowego w zakresie wynikającym z obowiązujących przepisów i polegały m.in. na sporządzaniu: wymaganych przez Ministra Sprawiedliwości

¹ Okres objęty kontrolą: lata 2014-2017 do dnia zakończenia kontroli.

² Do dnia 1 lutego 2016 r. Prezesem Sądu Okręgowego w Opolu był Jarosław Benedyk.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

⁴ Zgodnie z art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 795 ze zm.) kurator okręgowy odpowiada przed prezesem sądu okręgowego za funkcjonowanie kuratorskiej służby sądowej w okręgu. Reprezentuje kuratorów wobec prezesa sądu okręgowego i organów kolegialnych sądu. Ponadto zgodnie z art. 35 ust. 2 tej ustawy nadzór nad działalnością kuratorów sądowych wykonuje kurator okręgowy, z zastrzeżeniem określonych w ustawie uprawnień sądu lub prezesa sądu.

Do dnia 9 kwietnia 2014 r. Kuratorem Okręgowym w Opolu była Urszula Mundziakiewicz, a od dnia 10 kwietnia 2014 r. funkcję pełnił Rafał Sitarz.

sprawozdań, corocznego sprawozdania z wykonania planu działań nadzorczych oraz z działalności, a także sprawozdania z przeprowadzonych wizytacji i lustracji.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje jednak, iż w toku kontroli stwierdzono nieprawidłowości, które polegały na niezgodnym z wymogami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*⁵ rozpoznaniem skarg na czynności kuratorów sądowych w okręgu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie warunków dla prawidłowej realizacji zadań kuratorów sądowych

Opis stanu faktycznego

Dla potrzeb Kuratora Okręgowego w Opolu przeznaczone były trzy pomieszczenia na trzecim piętrze budynku Sądu Okręgowego w Opolu przy ul. Plebiscytowej 3A w Opolu. Pomieszczenia te wykorzystywane były odpowiednio przez: [1] Kuratora Okręgowego; [2] dwóch Zastępców Kuratora Okręgowego; [3] pracownika obsługi. Pomieszczenia te wyposażone były w sprzęt biurowy, teleinformatyczny i meble biurowe.

W badanym okresie Kurator Okręgowy skierował sześć wniosków m.in. do Dyrektora Sądu Okręgowego w Opolu w przedmiocie zakupu wyposażenia wykorzystywanego do realizacji powierzonych zadań, z których zrealizowanych zostało pięć wniosków⁶. Szósty wniosek Kuratora Okręgowego (z dnia 27 stycznia 2017 r.) realizowany był wraz z harmonogramem zamówień publicznych⁷.

(dowód: akta kontroli str. 11-12, 70-75, 351-354)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Kuratorowi Okręgowemu do realizacji powierzonych zadań zapewniono właściwe warunki pracy oraz niezbędny sprzęt.

2. Organizacja pracy Kuratora Okręgowego

Opis stanu faktycznego

W kontrolowanym okresie Kurator Okręgowy realizował swe zadania przy wsparciu dwóch Zastępców⁸.

(dowód: akta kontroli str. 18-21)

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o *kuratorach sądowych* do obsługi kuratora okręgowego i jego zastępców, przy wykonywaniu ich zadań ustawowych, prezes sądu okręgowego wyznacza urzędników lub innych pracowników sądu okręgowego.

Do dnia 5 grudnia 2016 r. obsługę administracyjno-biurową Kuratora Okręgowego zapewniało Biuro Kuratora Okręgowego, w którym zatrudniona była jedna osoba, przy czym zakres obowiązków tego pracownika obejmował także realizację innych zadań, niezwiązanych z obsługą Kuratora Okręgowego. Od dnia 5 grudnia 2016 r. Biuro Kuratora Okręgowego zostało formalnie zlikwidowane, ze względu na ustalenia audytu, wskazujące, że obowiązujące przepisy⁹ nie przewidywały możliwości utworzenia takiej komórki organizacyjnej. Pracownikowi dotychczas prowadzącemu obsługę administracyjno-biurową Kuratora Okręgowego, oprócz dotychczas wykonywanych obowiązków, powierzono dodatkowo realizację prowadzenia archiwum. Jak wskazał Kurator Okręgowy, w jego ocenie od 6 grudnia

⁵ Dz. U. z 2016 r., poz. 23 ze zm., dalej także: *kpa*.

⁶ Dotyczących zakupu: [1] licencji systemu informacji prawnej; [2] urządzenia wielofunkcyjnego; [3] teczek kartonowych; [4] komputera dla pracownika zapewniającego obsługę biurową; [5] laptopa dla jednego z Zastępców Kuratora. Ponadto realizowane były zakupy literatury prawniczej.

⁷ Dotyczący wymiany laptopów dla Kuratora Okręgowego i Zastępców.

⁸ Z wyłączeniem przedziału czasowego od dnia 1 maja 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r. W okresie tym Kurator Okręgowy wykonywał swe zadania przy pomocy jednego zastępcy.

⁹ m.in. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2316).

2016 r. nie ma zapewnionej odpowiedniej obsługi administracyjno-biurowej, gdyż znaczną część zadań pracownika stanowi wykonywanie czynności niezwiązanych z obsługą Kuratora Okręgowego.

(dowód: akta kontroli str. 12-15, 82-83)

Według stanu na dzień 17 marca 2017 r. Kurator Okręgowy nadzorował 17 zespołów kuratorskiej służby sądowej (funkcjonujących w dziewięciu sądach rejonowych), w tym: [1] osiem zespołów wykonujących orzeczenia w sprawach karnych; [2] jeden zespół do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych, rodzinnych i nieletnich; [3] osiem zespołów do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich. Liczba etatów kuratorów zawodowych w tych zespołach wynosiła odpowiednio 85, dziewięć oraz 69 etatów (łącznie 163 etaty¹⁰) i współpracowało z nimi 261, 37 oraz 240 kuratorów społecznych (łącznie 538 kuratorów społecznych)¹¹.

Kurator Okręgowy i jego Zastępcy spełniali w szczególności wymogi, o których mowa w art. 36 ust. 6 pkt 1 i 2 ustawy o kuratorach sądowych, zgodnie z którymi kuratorem okręgowym i jego zastępcą może być ten, kto: [1] posiada co najmniej 7-letni staż pracy kuratorskiej¹²; [2] posiada stopień kuratora specjalisty, a wyjątkowo - stopień starszego kuratora zawodowego.

(dowód: akta kontroli str. 18-19, 105-113, 391)

Kurator Okręgowy i jego Zastępcy w latach 2014-2016 wzięli udział w od sześciu do 11 różnych formach szkoleniowych (konferencje, szkolenia), które dotyczyły zagadnień bezpośrednio związanym z wykonywaniem zawodu kuratora, jak i o ogólnym charakterze.

(dowód: akta kontroli str. 9-11)

W latach 2014-2016 wystąpiło 29 przypadków agresji w stosunku do kuratorów lub przypadki ataku zwierząt domowych na kuratorów okręgu. Kurator Okręgowy współdziałał w z Inspektorem ds. BHP w Sądzie w opracowaniu karty analizy ryzyka zawodowego w pracy kuratora sądowego (dokument ten został opracowany w listopadzie 2014 r.). Kurator Okręgowy wskazał, że kuratorzy sądowi pomimo funkcjonowania w sytuacji stałego stresu nie mają zapewnionego prawa do superrewizji, opieki i wsparcia psychologicznego.

(dowód: akta kontroli str. 22-28, 32-37)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Kurator Okręgowy wykonywał powierzone obowiązki przy pomocy dwóch Zastępców, co umożliwiała sprawną realizację zadań.

3. Nadzór i kontrola nad działalnością kuratorów sądowych związaną z wykonywaniem orzeczeń sądu w ramach służby kuratorskiej oraz podejmowane działania mające na celu skoordynowanie i usprawnienie ich pracy

Opis stanu
faktycznego

Kurator Okręgowy w aspekcie koordynacji wewnętrznej, dotyczącej zespołów kuratorskich, podejmował działania polegające w szczególności na: [1] składaniu wniosków, w tym o: przeniesienie kuratora zawodowego do innego zespołu/sądu, powołanie w miejsce tzw. zespołu łączonego odrębnego zespołu kuratorskiej służby sądowej wykonującego orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich oraz odrębnego zespołu kuratorskiej służby sądowej wykonującego orzeczenia

¹⁰ Limit etatów kuratorów zawodowych wynosił łącznie 166 etatów.

¹¹ Liczba kuratorów społecznych według stanu na dzień 28 lutego 2017 r.

¹² Staż pracy Kuratora Okręgowego w zawodzie kuratora sądowego wynosił 22 lata, a Zastępców Kuratora Okręgowego 42 i 20 lat.

w sprawach karnych; [2] podejmowaniu działań celem zwiększenia obsługi biurowej w zespołach kuratorskich; [3] opracowaniu analiz prawnych wybranych zagadnień prawnych mających na celu ujednoczenie praktyki postępowania kuratorów sądowych obu specjalności na różnych etapach postępowania sądowego; [4] występowaniu z wnioskami do sędziów wizytatorów o zajęcie stanowiska w sprawie wybranego zagadnienia prawnego; [5] organizowaniu szkoleń w zakresie poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy kuratorów zawodowych; [6] powołaniu zespołu eksperckiego do opracowania uproszczonej procedury w postępowaniu karnym wykonawczym; [7] opracowaniu karty analizy ryzyka zawodowego w pracy kuratora zawodowego.

W stosunku do podmiotów zewnętrznych podjęto m.in. działania w przedmiocie: [1] koordynowania działań w zakresie współpracy kuratorskiej służby sądowej z Okręgowym Inspektorem Służby Więziennej w Opolu, w wyniku którego podpisano w czerwcu 2016 r. porozumienia o współpracy; [2] inicjowania działań w celu poprawy funkcjonalności wykorzystywanego w zespołach programu KURATOR 2.

Kurator Okręgowy przeprowadzał narady robocze z kierownikami zespołów kuratorskiej służby sądowej, utrzymywał kontakt z kuratorami zawodowymi, a także podejmował działania mające na celu wyjaśnienia wątpliwości prawnych związanych z wykonywaniem zadań przez kuratorów sądowych.

(dowód: akta kontroli str. 28-37)

Realizacja nadzoru nad pracą kierowników zespołów kuratorskiej służby sądowej przejawiała się dokonywaniem comiesięcznej analizy przedkładanych przez kierowników zespołów zestawień w zakresie obciążenia pracą kuratorów zawodowych w zespołach. Ponadto weryfikacją obejmowano zgodność wydatkowania, z przyznanym limitem środków na dany rok budżetowy, środków na ryczałty dla kuratorów społecznych. Jak wskazał Kurator Okręgowy w razie konieczności, dokonywane były przesunięcia np. nadzorów lub dozorów z kurateli społecznej do referatów własnych kuratorów zawodowych, redystrybucja między zespołami kuratorskiej służby sądowej w okręgu środków budżetowych na wypłatę ryczałtów dla kuratorów społecznych (po otrzymaniu zgody Dyrektora Sądu Apelacyjnego, na wniosek Kuratora Okręgowego).

(dowód: akta kontroli str. 43-44, 114-152)

Realizacja zadań związanych z kontrolą i oceną pracy kuratorów sądowych i aplikantów kuratorskich realizowana była w latach 2014-2016 w związku: [1] z przeprowadzanymi wizytacjami¹³ i lustracjami¹⁴; [2] ze składanymi wnioskami awansowymi¹⁵; [3] przeprowadzanymi kontrolami pracy aplikantów kuratorskich¹⁶. Przywołanymi czynnościami w latach 2014-2016 objętych zostało odpowiednio 75, 117 oraz 93 kuratorów zawodowych (łącznie 285). Kurator Okręgowy wskazał przy tym, że przesłanką oceny pracy kuratora zawodowego, w związku ze składaniem wniosku o nadanie wyższego stopnia służbowego był okres co najmniej trzyletniej wyróżniającej się pracy zawodowej od poprzedniego awansu, przy czym nie zdefiniowano kryterium oceny wyróżniającej¹⁷.

Kurator Okręgowy wraz z Zastępcami w latach 2014-2016 przeprowadził łącznie 14 wizytacji¹⁸ i 35 lustracji¹⁹.

¹³ Mającymi charakter kontroli kompleksowych poszczególnych zespołów kuratorskiej służby sądowej.

¹⁴ Dotyczącymi konkretnych tematów/zagadnień.

¹⁵ 16 wniosków awansowych.

¹⁶ 10 aplikantów kuratorskich.

¹⁷ Art. 8 ust. 2 ustawy o kuratorach sądowych.

¹⁸ Odpowiednio: dwie, siedem i pięć.

¹⁹ Odpowiednio: dziewięć, 13 i 13.

G.T.H.

Kurator Okręgowy wskazał, że obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów powszechnych²⁰ uchyliło rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2002 r. w sprawie trybu sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów²¹, które utraciło moc z dniem 28 marca 2012r. w związku z art. 25 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw²². W uchylonym rozporządzeniu z dnia 25 października 2002r. były określone czynności i zadania Kuratora Okręgowego w zakresie sprawowania nadzoru nad kuratorską służbą sądową w okręgu (§ 5 ust. 2, § 6 ust. 1, § 14 ust. 7-8, § 23 – 26) oraz czasookores przeprowadzania wizytacji zespołów kuratorskiej służby sądowej (§ 3 ust. 3). Natomiast w obecnie obowiązującym rozporządzeniu Kurator Okręgowy w ogóle nie jest wymieniony. W związku z powyższym, by wykonywać czynności nadzorcze określone w art. 37 ust. 2 pkt 5 ustawy o kuratorach sądowych Kuratorzy Okręgowi powszechnie w całym kraju „posiłkują się” zapisami uchylonego rozporządzenia z 20 grudnia 2002r. i jak dotąd organy nadrzędne tej praktyki nie zakwestionowały.

(dowód: akta kontroli str. 44-47)

Ze sprawozdania Audytora Wewnętrznego Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 28 grudnia 2016 r.²³ wynika m.in., że: **[1]** Kurator Okręgowy wydał kierownikom zespołów kuratorskiej służby sądowej polecenie, by w trybie kontroli, w przypadku obciążenia kuratora zawodowego zostały przesuwane nadzory/dozory kuratorów społecznych do referatów własnych kuratorów zawodowych; **[2]** Kurator Okręgowy sprawuje nadzór formalno-prawny, finansowy oraz merytoryczny nad pracą kierowników zespołów kuratorskiej służby sądowej. Nadzór ten sprawowany jest *ad hoc* poprzez kontrolne doraźne, interwencje, analizy prawne, wydawanie poleceń nadzorczych, również w formie zarządzeń Kuratora Okręgowego oraz systemowo poprzez przeprowadzanie lustracji i wizytacji; **[3]** Kurator Okręgowy kierował wystąpienia do prezesów sądów rejonowych, mające na celu utworzenie sekretariatów kuratorskiej służby sądowej; **[4]** organizacja kuratorskiej służby sądowej w okręgu była zgodna z wymogami ustawowymi; **[5]** Kurator Okręgowy pomimo wymogu wynikającego z art. 37 ust. 2 pkt 7 ustawy o kuratorach sądowych nie przygotował planu etatów kuratorskich i obsługi administracyjnej w okręgu oraz projektu rozdziału etatów pomiędzy poszczególne jednostki; **[6]** brak było planowych działań w zakresie szkoleń kuratorów zawodowych, lecz mimo to na poziomie okręgu organizowane były szkolenia dla kuratorów. Ponadto Kurator Okręgowy zabiegał, by kuratorzy zawodowi mogli uczestniczyć w szkoleniach wyjazdowych organizowanych przez podmioty zewnętrzne; **[7]** pomimo nałożenia przez ustawodawcę na Kuratora Okręgowego obowiązku udziału w planowaniu i wydatkowaniu środków finansowych przeznaczonych dla kuratorów sądowych i ośrodków kuratorskich w danym okręgu, nie znalazł on odniesienia wobec Kuratora Okręgowego w obowiązkach dyrektorów sądów (apelacyjnego, okręgowego i rejonowych). W konsekwencji dyrektorzy sądów nie zawsze przesyłali w ramach współpracy z kuratorem okręgowym informacje dotyczące planów finansowych i stanu wykonania budżetu w zakresie kuratorskiej służby sądowej; **[8]** Kurator Okręgowy monitorował praktyki ustalania i przyznawania ryczałtów kuratorom społecznym poprzez comiesięczne analizy ich wydatkowania we wszystkich zespołach okręgu; **[9]** nadzór finansowy Kuratora Okręgowego w obliczu m.in.

²⁰ Dz.U. z 2013 r., poz. 69.

²¹ Dz. U. z 2003r. Nr 105, poz. 993

²² Dz. U. Nr 203, poz. 1192.

²³ **[1]** Temat i cel zadania audytowego: Analiza czynności nadzorczych Kuratora Okręgu Opolskiego i realizacja czynności własnych. Przedstawienie Prezesowi Sądu Okręgowego w Opolu racjonalnego zapewnienia, że nadzór Kuratora Okręgowego zapewnia funkcjonowanie kuratorskiej służby sądowej w okręgu Opolski, zgodnie z celami i zadaniami dla niej określonymi zadaniami prawa. **[2]** Zakres przedmiotowy zadania/objekty audytu: Nadzór organizacyjno-personalny, Nadzór finansowy, Wewnętrzny nadzór administracyjny. **[3]** Data rozpoczęcia zadania: 23 września 2016 r.

ograniczonych środków finansowych oraz usytuowania ośrodków decyzyjnych w sprawach finansowych poza kuratorem okręgowym, ograniczał się do dbania o dyscyplinę finansów publicznych, zwłaszcza w zakresie przyznawania ryczałtów; [10] w ramach sprawowania wewnętrznego nadzoru administracyjnego Kurator Okręgowy przeprowadzał wizytacje i lustracje, plany ich przeprowadzenia były zawarte w planach zadań nadzorczych, a ich zakres tematyczny był zgodny²⁴ z kierunkami nadzoru administracyjnego, wytyczonymi przez Prezesa Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu; [11] stwierdzono niską realizację wynikających z zaleceń czynności kontrolnych przeprowadzonych przez Kuratora Okręgowego (szczególnie związanych z koniecznością pozyskania dodatkowych środków finansowych); [12] w ocenie Audytora w zakresie czynności nadzorczych i realizacji czynności własnych Kuratora Okręgowego w przeważającej części funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza, niemniej system ten wymagał ciągłego doskonalenia. Zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny uznano, że sfera działalności Kuratora Okręgowego spełnia wymagania i kryteria poziomu „zarządzany”.

W wyniku audytu sformułowane zostały zalecenia dotyczące m.in.: [1] uregulowania systemu pracy Kuratora Okręgowego i jego Zastępców; [2] opracowania planu etatów kuratorskich i obsługi administracyjnej w okręgu oraz projektu rozdziału etatów pomiędzy poszczególne jednostki; [3] podjęcia starań o aktywne uczestnictwo w planowaniu środków finansowych w rejonach i okręgu; [4] opracowania planów szkoleń kuratorów zawodowych na poziomie okręgu.

Kurator Okręgowy poinformował Wiceprezesa Sądu o terminie i sposobie realizacji przywołanych zaleceń, przy czym odmówił wykonania zalecenia pokontrolnego dotyczącego uregulowania systemu czasu pracy kuratorów okręgowych. W przedstawionym do Prezesa Sądu Okręgowego stanowisku Kurator Okręgowy wskazał, że w jego ocenie stanowisko Kurator Okręgowy, podobnie jak kuratorzy zawodowi jest objęty zadaniowym systemem czasu pracy, wynikającym z art. 13 ust. 1 ustawy o kuratorach sądowych, i nie było podstaw do stosowania w tym zakresie innych aktów prawnych. W piśmie skierowanym do Audytora Wewnętrznego Wiceprezes zaakceptował stanowisko Kuratora Okręgowego.

(dowód: akta kontroli str. 153-184)

Na terenie Okręgu Opolskiego funkcjonowały trzy Ośrodki Kuratorskie: dwa przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku, tj. nr 1 z siedzibą w Kluczborku i nr 2 z siedzibą w Namysławie (który został powołany z dniem 1 lipca 2015 r.) oraz Ośrodek Kuratorski działający przy Sądzie Rejonowym w Kędzierzynie-Koźlu. W latach 2014-2016 Kurator Okręgowy przeprowadził łącznie osiem lustracji tych ośrodków, które obejmowały przede wszystkim: [1] sprawność ich działania oraz przestrzegania praw i obowiązków uczestników; [2] analizę dokumentacji; [3] całość działalności ośrodka albo lustrację odnoszącą się do pewnego fragmentu jego działalności; [4] badanie zasadności skarg i wniosków dotyczących działalności ośrodków. Analiza wyników trzech lustracji przeprowadzonych w każdym z tych ośrodków w 2016 r., wykazała, że w ocenie Kuratora Okręgowego ośrodki te funkcjonowały prawidłowo.

(dowód: akta kontroli str. 56-58, 185-247)

W badanym okresie Kurator Okręgowy udzielił odpowiedzi na łącznie 72 złożonych na czynności kuratorów sądowych²⁵, w tym: 24 skargi w 2014r., 22 skargi w 2015 r., na 20 skarg w 2016 r. i 6 skarg w 2017 r. Jak wskazał Kurator Okręgowy wszystkie skargi zostały uznane za bezzasadne, niemniej w sytuacji stwierdzenia uchybień ze

²⁴ Na 2015 r. i 2016 r.

²⁵ Stosownie do art. 37 ust. 2 pkt 14 ustawy o kuratorach sądowych skargi i wnioski dotyczące czynności kuratorów sądowych w okręgu rozpoznaje kurator okręgowy.

strony kuratora przeprowadzano z nim rozmowy, co do prawidłowego wykonywania obowiązków.

W toku kontroli badaniem objęto sposób procedowania z 10 losowo wybranymi skargami²⁶. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że Kurator Okręgowy w każdy przypadku udzielił odpowiedzi na skargę, niemniej w tych przypadkach stwierdzono proceduralne uchybienia w ich rozpatrywaniu (opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego).

(dowód: akta kontroli str. 60, 248-344)

Jak wyjaśnił Kurator Okręgowy w 2014 r., w wyniku przeprowadzonej kontroli pracy dwóch kuratorów zawodowych, skierował do Prezesa Sądu Okręgowego wnioski o potrzebie wszczęcia postępowań wyjaśniających z uwagi na negatywną ocenę pracy. W jednej z tych spraw kurator odszedł na rentę zdrowotną, a w drugiej na własną prośbę rozwiązał umowę o pracę. W badanym okresie Kurator Okręgowy nie kierował do Prezesa Sądu wniosków o zawieszenie kuratora w pełnieniu czynności.

(dowód: akta kontroli str. 60, 345-346)

Kurator Okręgowy wykonując obowiązek, o którym mowa w art. 37 ust. 2 pkt 11 ustawy o kuratorach sądowych, polegający na organizowaniu szkoleń kuratorów zawodowych w okręgu, w latach 2014-2016 zorganizował lub współuczestniczył w organizacji 19 szkoleń (lub innych form szkoleniowych)²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 61-65, 347-350)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W trzech²⁸ z 10 badanych skarg nie dochowano miesięcznego terminu ich załatwienia (termin ten przekroczone o: jeden dzień, cztery i 15 dni), a także nie zawiadomiono strony o przyczynach zwłoki i nie wskazywano nowego terminu załatwienia sprawy. Powyższe było niezgodne z art. 237 § 1 kpa, zobowiązującym organ właściwy do załatwienia skargi skargę bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca oraz art. 237 § 4 w zw. z art. 36 § 1 kpa wskazującym, że o każdym przypadku niezakończona sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki i wskazać nowy termin załatwienia sprawy.

Kurator Okręgowy wyjaśnił, że powyższe wynikało z oczekiwania na wpływ wyjaśnień kuratora, którego dotyczyła skarga oraz wykonywania licznych obowiązków służbowych.

(dowód: akta kontroli str. 60, 248-344)

2. W przypadku wszystkich 10 objętych badaniem skarg, Kurator Okręgowy w sytuacji odmownego ich załatwienia, nie zawierał w zawiadomieniu o sposobie załatwienia skargi, pomimo obowiązku wynikającego z art. 238 § 1 kpa, pouczenia o treści art. 239 kpa²⁹.

Kurator Okręgowy wyjaśnił, że powyższe wynikało z błędnie przyjętej praktyki, która została już skorygowana, a polegającej na tym, iż w przypadku zawiadamiania skarżącego o odmownym załatwieniu skargi, w przypadku

²⁶ Trzy skargi złożone w 2014 r. (KO.050.9.14, KO.050.20.14, KO.050.23.14) trzy skargi złożone w 2015 r. (KO.050.2.15, KO.050.6.15, KO.050.20.15), trzy skargi złożone w 2016 r. (KO.050.1.16, KO.050.11.16, KO.050.15.16) oraz jedna skarga złożona w 2017 r. (KO.050.1.17).

²⁷ Odpowiednio: czterech w 2014 r., siedmiu w 2015 r. oraz ośmiu w 2016 r.

²⁸ KO.050.20.14, KO.050.11.16, KO.050.1.17.

²⁹ Zgodnie z art. 239 § 1 kpa w przypadku gdy skarga, w wyniku jej rozpatrzenia, została uznana za bezzasadną i jej bezzasadność wykazano w odpowiedzi na skargę, a skarżący ponowił skargę bez wskazania nowych okoliczności - organ właściwy do jej rozpatrzenia może podtrzymać swoje poprzednie stanowisko z odpowiednią adnotacją w aktach sprawy - bez zawiadamiania skarżącego

G.FL
M. Kuc

ponownego złożenia skargi przez tego samego skarżącego bez podania nowych okoliczności, taka skarga i tak była rozpatrywana.

(dowód: akta kontroli str. 60, 248-344)

Ocena cząstkowa

W ramach realizowanych czynności Kurator Okręgowy sprawował aktywny nadzór, polegający w szczególności na przeprowadzaniu wizytacji i lustracji w zespołach kuratorskiej służby sądowej w okręgu, a także w ośrodkach kuratorskich. Działania mające na celu skoordynowanie pracy służby kuratorskiej w okręgu prowadzone były w różnorodnych formach i podejmowane były w sposób stały lub w zależności od bieżących potrzeb.

4. Obowiązki o charakterze administracyjnym i sprawozdawczym wykonywane przez Kuratora Okręgowego

Opis stanu faktycznego

Kurator Okręgowy sporządzał w systemie informatycznym SAP sprawozdania statystyczne półroczne i roczne (MS – S40 i MS-S40O). Ponadto Kurator Okręgowy corocznie wypełniał ankietę o sposobie wykonania przez Sąd Okręgowy zadań przewidzianych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*³⁰.

Kurator Okręgowy sporządzał/przedkładał ponadto m.in.: [1] sprawozdania z wykonania planu działań nadzorczych za rok poprzedni oraz z działalności Kuratora Okręgowego; [2] informacje Kuratora Okręgowego o działalności kuratorskiej służby sądowej na zgromadzeniu kuratorów okręgu (na podstawie art. 51. ust. 6 ustawy o *kuratorach sądowych*); [3] sprawozdania z przeprowadzonych wizytacji i lustracji.

(dowód: akta kontroli str. 56-57)

Stosownie do § 502 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej³¹ inspektorzy do spraw biurowości, a także kuratorzy okręgowi w ramach wykonywania czynności nadzorczych dokonują okresowych kontroli organizacji pracy i ewidencji czynności kuratorskich w sekretariatach (obsłudze biurowej) zespołów kuratorów.

Jak wskazał Kurator Okręgowy w okręgu została zaimplementowana praktyka, że merytoryczną kontrolę w zakresie organizacji i funkcjonowania obsługi biurowej zespołów kuratorskiej służby sądowej (sekretariatów) przeprowadzają inspektorzy z Oddziału ds. Analiz i Organizacji Pracy zgodnie z przyjętym przez nich planem kontroli sekretariatów zespołu. Kuratorzy Okręgowi współpracują z inspektorami ds. biurowości, którzy po przeprowadzanych kontrolach przesyłają Kuratorowi Okręgowemu do wiadomości protokoły z przeprowadzonych kontroli. W powyższym zakresie zostało przeprowadzonych osiem kontroli.

Ponadto, jak wskazał Kurator Okręgowy, w trakcie przeprowadzanych lustracji i wizytacji zespołów kuratorskiej służby sądowej Kurator Okręgowy i jego Zastępcy wrywkowo kontrolowali prawidłowość prowadzenia ewidencji spraw i czynności biurowych w systemie KURATOR – 2.

(dowód: akta kontroli str. 68-69, 355-388)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Obowiązki o charakterze administracyjnym i sprawozdawczym były wykonywane przez Kuratora Okręgowego w zakresie wynikającym z obowiązujących przepisów i polegały m.in. na sporządzaniu: wymaganych przez Ministra Sprawiedliwości

³⁰ Dz. U. z 2015 r., poz. 1390.

³¹ Dz. Urz. MS Nr 5, poz. 22.

sprawozdań, corocznego sprawozdania z wykonania planu działań nadzorczych oraz z działalności, a także sprawozdania z przeprowadzonych wizytacji i lustracji.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³², wnosi o zapewnienie postępowania przez Kuratora Okręgowego zgodnie z wymogami kpa w związku z rozpoznawaniem skarg na działalność kuratorów sądowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 6 lipca 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

p.o. Dyrektor
Radosław Kujawiński

Kontrolerzy
Krzysztof Całka
doradca ekonomiczny

.....
podpis

.....
podpis

Jakub Mucha
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Grzegorz Fikus
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis